ЦIЕЙ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН, НОВКЪОСТИЙ!

Масса а мехкий пролетареш, вIашагIкхетаI

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадуьлл 1923 шера дена ● КХАЬРА, 1 май, 1974 шу. ● № 82 (5346). ● Мах 2 кап.

СОВЕТСКИ ХАЛКЪАГА

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА, СССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМО, СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТО ЦХЬОАЛАГIЧА МАЕ ДЕННА МОАРШАЛ

Деза новкъостий! Сийлахь - боккхача Советий декха праздникан!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето, СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Советo Цхьоалагiча мая цiейца дег тiера моаршал а лу, хьакъала а буац болхлойн колхозхойн, интеллигенцин, Советски Эскара а Тiема - Форда Флота а бiухой, революци, тiемий, къахьегама ветеранаш. вай сийлахьа хагирхой, барзига советски нах!

Таханара цiей — КПСС XXIV съезда исторически сацамаш вахаре чакхдохкаш советски халкъо доахача дог гiоздеенахача толамий тешал да. Шерра ьярдача социалистически ахье, сийлахьча къахьегама гiулакхашна къахта бiарта советски халкъо хьинар айденна коммунизма дукъа латтабу къонсам.

Коммунизм хьалъеча, вай массане лерхiачоаш даьгалетачаш тiехьа лоаттабеча къонсам ахь а айхагiа кхетаду болхлой-класси колхозин ахархойн, кулг-ара а хьакъална а къахьета болхлой, чIоагiлу вай общества морально-политически цIоагiо. Цiаккха лохартдоаццаш чIоагiденнад сийлахь-доккха СССР халкъий доттагiал.

Хiанз вай кхьчад, кхоачаьдича социалистически общество масса оагIорахьа дiахо дегIаьоагIдеш советски наха вахара хьал а культура а лакъелгеи Iаламдеча, цIеалагiча пятилетад диьлагiча шерага. Таханна пятилетна кхоачашьяра, коммунизм хьалъяра кердд декхараш чакхдахара ...

...

Чiоагiдуш йоагiа социализма къаман муъкъадахарца халкъий барт-цхьоагiо. Колониальни лаьл Iойцессача махкана тохкий къонсам лоаттабу кердача неоколониализмана духьала, дiахорча социальни прогресса тiехьа.

Дуьнен тiа чiоагiгIа наьсхои машар хилийтара тiехьа, наха лоаттаберан боцабаран духьала, монополийна дерриге Iаьдал хилара, социальни наьсхо да хилара, политически реакцина, фашизмана, тiема кхерама духьала къонсам лоаттабар — из ерригача хьакъа доттача адамаш гiулакх да.

Ерригача континенташкарча наьха кердача миллионашта кьалоац машарен социализмы идеяш. Халкъашна тiоа-тiехьагiа чiоагiагiа кхетаду социализм — адамий ховкум тоахкара да, цуа вокъонцара бiаьсти хилар.

Коммунистически парте хьалхлевна советски халкъ хийча дола сийлахь - воккхача Ленина васкет дь гiулакх дiахо дахьа а толамца чакхдаьхна а.

Сийле хийла коммунизм хьалъеча советски халкъа!

Даьгъала хилда 1-гIа Май — империализмана духьала, машара, демократена, социализмана тiехьа лоаттабеча къонсамаш дерригача дуьнен халкъий къахьегамхой барт-цхьоагiон дол!

Масса а мехкий пролетареш, вIашагIкхетаI

С. ТИМИРГАЕВА ПЛАКАТ.

ХЬОНА, ДАЬХЕ!

КПСС ЦК партега, советски халкъага деьча Кхайкарала жоп луш 1974 шера кьайбалкера йоаккха продукци арахецаьккар духьа ьерзача Еррига союзан социалистически къа юкъе а беза толамаш доахаш дiадоладаьд пятилетна къоастамбац доле шу Шалински района кьайбаш пеладереща. Пачкхьаьккенга духх доккара хьалхарча кварталa план 128 процент, шура йоаккхаре — 120 процент, фуаш — 112 процент кхоачашъйай цар. Дiадахача шера хьалхарча квартала дехкачул духх — 63 процент, шура — 17 процент, фуаш — 19 процент дукхагiа дехнад укх шера цаь бетта. Соавца 1 апрель тiехкача хиначул дукхагiа да укх шера болламашка кьайбаш а.

Укх къоастаман даккара Шалински района кьайбаш пеладереща кьайбаш продукци дукхагiа яккхараи ...

...

Пленал соагiа цу цеха коллективо 300 тонн продукци арехийцай. Продукци маьхал яккхараи товарни продукци арехецараи йола 4 бетта план 28 апреле кхоачашьйай, пленал соагiа их миллион сома маьхе продукци маьхал а ньикхай химкомбината коллективо.

А. ТЕТЕРЕВА, плановни отдела начальника заместитель.

* * *

Дикача къахьегамо соагiатецца деадаьд бiаьстан цiей — 1 Май Грозненски «Дружба» яхача картонажни фабрика къахьегамхоша. Биъ бетта продукци маьхаль яккхара план 15 апреле, валови продукци арахецара план 20 апреле кхоачашъяьй цу фабрика коллективо. Пленал соагiа 55 эзар сома маьке продукци арахийцай, ...

...

Хь. КОТИКОВ, «Дружба» яхача картонажни фабрика директор.

ХАЛКЪО ТЕШАМ БЕННАРАШ

Хоржамашта накъадолхаш

Карабулакерча химреагентий заводе хиина хоржамашта хьалхара собрани хьайийлар партбюро секретара В. П. Рыбина.

Къамаьл де дош лу химически реагентий цеха слесара И. В. Тишкова. Шоай коллектива цIерагIа цо предложени лу № 678 йолча Сунженски хоржамий округе гIолла СССР Лаккхехьарча Совета Къаммий Совета депутаталла харжа химически реагентий цеха воккхагIволе аппаратчик, ВЛКСМ XVII съезда делегат Храмов Петр Викторович кандидаталла оттаве.

Цул тiехьагiа укхаза къамаьл дьича аппаратчика А. П. Сафонова аьнар:

— Петр Викторовичка тхо укх заьоде болх бе дькан даьхкар. Сона иштта дика бовза къахьегамхой бола ХрамоагIар дезаа а. Хiаьта Петр Викторович ...

...

тарь Брежнев Леонид Ильичега Грозненски химкомбината № 2 йолча цеха аппаратчица Черкунова Лидия Кузьминична кандидатчи беш Грозненски химкомбината коллективо белгалъяь кандидатураш хьалладара ьича собрани.

ТЭЦ-2 энергетикаша массава рьаза а болаш № 669 йолча Заводской хоржамий округе гIолла СССР Лаккхехьарча Совета Къаммий Совета депутаталла харжа Л. И. Брежнева Л. К. Черкуновагi кандидаташ беш Грозненски химкомбината коллективо дь предложени хьаллаьцар.

Хоржамашта хьалхара собрани чакхъельнад «Чеченмелиоводстрой» Наурски районерча ПМК-4.

Собрани хьайийлар болхлой комитета председателя В. В. Артемова. Цо дош лу мехкоярча партбюро секретара А. Ф. Комарова. Цо аьнар:

— Шелковской района Межени цIерагIча колхоза коллективо предложени дь № 675 йолча Наурски хоржамий округе ...

...

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГА

...

Тха интервью

КЕРДА СОВХОЗАШ

Малгобекски районе комсаш лелаю керда совхоз кхоллаш я. Цунца дуьйлалуш а республика комсаш лелаеча боахамий перспективаш хьакъехь а тха корреспондента С. Котиева дийна хаттаршна жоп луш «Чечингушвинпроизводственно-совхозни объединени» начальника Д. М. Хамзатханова дийцар:

— Комсаш лелайр вай республикехь къонагІа, йоккхий перспективаш йолаш, дукхагІа пайда луш дарех юрта боахама дакъа да. ХІокх объединене чуйоагІача совхозашка 21,4 эзар гектара тІа комсаш лелаю, царех 18,8 гектара хІа егІараш латаш я. Совхаш еррига чуйина комсаш 93,2 эзар тонн хилар. Цо торо хилйтар 82 эзар тонн комсаш пачхьалкхена дІалла, планагІа яла оазараш 72 эзар тонн йолча.

Комсаш лелаелга Нохч-ГІалгІайчена пайдене хиларах дувцача хана белгалдаккха деза республика берригача юрта боахамо луш болча пайдах кхоалагІа дакъа комсаш лелаирах хьалудаш хилар. Цхьа центнер комсаш кхеарга дІаддар Къилбаседа Кавказе гІолла лаьрхІача вай республике эттара кІезигагІа да, хІаьта комсий гектаро цхьан шера лу пайда цхьа эзар сомал тІехбоал. Аьнча кхоачам ба, бархІагІча пятилетке ялха комсаш лелаирах хьихкина пІеда пайда 80 миллион сом тергга ба аьнча, хІаьта нарарча пятилетка шерашка цун бовраш лаьллуш е ба.

ХІанз комсаш лелаю объединене чуйоагІа дукхагІа йола совхозаш рентабельни а, дукха пайда беш дола а боахамаш да. Дукха баккхи ду цу боахамашка комсаш дукхагІа хьувкъае, агротехника тоае, технически столовни сортех йолча комсий бешамаш дукхагІа хилийта гІерташ. Цу дерригнеша паргІатта торо хулийтаргья хІанз йолаш йолча совхозашка а шера йоахка комсаш 130 эзар тоннага кхоачае.

Производствана специализаци концентраци еш а дукха баллаш даьд. Технически сортех йола комсаш еррига хІана яц аьнка объединене чуйоагІачеи, боахамашкарчеи заводашка чакхйоахаш я. Совнах комсаш чакхъхара мощность 1965 шера киначча 87 эзар тоннагара укх шера 125 эзар тоннага кхоачаш лакхъяьннай.

Российски Федераци еттара хьалха кара а дерзадаь дІайийна хІама эа хьувкъаш, гІомараш йолаш долча бурунни арений лаьтта аІашагІъелкача кхаь совхозе а в цхьа эзар гектар комсаш.

Лоаца аьнча вай республике промышленноста эца комсаш лелае ІаламаIто дика лаьттана климатически хьалаш да. Цудухьа дІахо йодача хана дукхагІа хилийта лерхІ комсий бешамаш, уж лелаю совхозаш.

ХІанз Малгобека юхха йолаш я цхьаькха комсаш лелаю совхоз. «Малгобекский» яхача цу совхоза тІачІоагІдаь 2,5 эзар гектар лаьтта да. Эттара хьалха уккхаза де лерхІар фуд?

Хьалъе йолаергья производствени зона. Цун проект оттаеш я. Укх шера гуръхьа 1000—1200 гектара тІа комсаш хІайоагІаргьи. Совхозе боля беш цхьа эзар соагІа сагт хургва. Совхоза центральни усадьбе хьалде лерхІ административни пах чубахец кІензи, культурни а бытовой а объекташ.

Цу тайпара цхьаькха совхоз Гудермески районе «Дружба» яхача колхоза лаьтта йиллв, аьнна оаха еша предложени хьал а лоацаш вай республика Министрий Совето РСФСР Министрий Советагара мукъа бехаш сопам баьб.

Перспективни планатІа лерхІ уж сакна совхозаш кхь а яккел тІайоагІа пятилетка чакхйоаллаш комсий бешамаш шоаза дукхагІа хилийтей.

Укх шера, пятилетка къоастамбеча шера Нохч-ГІалгІайчон комсаш лелкераша дош дейнад хІара гектара тІара 68 центнер комсаш кха, 98 эзар тонн уж туй а яь пачхьалкхенга йоаш, 2400 гектара тІа комсаш керда хІайоагІа.

«СЕРДАЛО»
ЗтІа сагІ. 1 май, 1974 шу.

ИРАЗА ХЬАСТ

Вай махка хІара ерг молагІча къамах из вале а молагІча республике из вахе а ше вай сийлахь-йоккхача Даьхен гражданин хиларах де а доагІаш доккхал деш ва. Деккхийча а аІамигача а советски къамашех народносташех шоайла даим гІо-новкъостал ду, аІаьта царна яккъерa вошал чІоагІду Коммунистически парте чакхйоахача ленински къамий политико.

Чакхбаьлча... [illegible] тІом. Іалажате хахача хьадашка боахам юхаметтаоттабе болабеллабар вай махка. Къаьстта вочa хьал тІа бар Нохч-ГІалгІайчене бахаш вай. Цар вахар тоадара, экономика дегІайоалаяра йоккха новкъарде йора реакциони гІуллакхаш. Къахьегача нахьа чотах бахаш а цар дахьo дукха а бар дьинa тІебаьнта керте латтаяш. Цар махкaн могар дора керла вахар лаьт из далийта гІерташ. тайп-тайпарча къамех болча наха юкъе доттагІал ца хилийта гІерташ.

Укхаза нохчаштех гІалгІаштех оарцагІа ера коммунистий парти, Россе боллой класс. Нохчийн ГІалгІай автономни областий экономика сихагІа дегІайоалаяра лаьттие болча тайпара финансировани йора цу хана. Вай юрташка дукха культурно-просветительни болх бора Ростова, Грозне, Владикавказа (хІанз Орджоникидзе) промышленни предприятеш болхлошa. Шоашa материальни а новкъостал дора, хІаьдо мотбоахама [illegible] ремонт дора.

Халагаьнта [illegible] доттагІал чІоагІдоа а дегІайоалаяра а вай парте чакхйоахача къамий политикаех хьадаьнна ІалашаIе доккха беркат да нохч-гІалгІай хаьаь сийлача хІоввнга болча дакхо хІа даьккхар. Ца экономически а культурно а дегІайоалаяра даьккхе цецадаллал доккхий хувцамаш хиннад. Цудухьа сийлахь-доккхача вроий хьалха а хьамсарча Коммунистически партена а даг тІара баркал ах вай.

Ленински къаман политикаш хьадаьнна доккха беркат къамаш гуш да кхийтт къамех бола [illegible] бей а болча тха совхозе — техникума дешарча. [illegible] къарха [illegible] отделени заведующи аренов С. Чичерове, преподавателя — физика гІалгІачо Ю. Албакова, преподавателя хІара Х. Кунцевова, украинец Е. Цапаров, нохчо [illegible]. Из дерриге а вай махка шира хила йиш болаш хІана дац.

Цхьана хьасьала къахьегача наха воашта болча аьттонна а доацаш юкъера гІуллакх котдаккхар духьа дог мІенача уйлаяшна дІа-юха деча хьамаш къоастало йиш хулийт тха боахам сихха дегІабоалабе, къахьегама доккхий толамаш даьха. Иштта тха совхоз-техьникуме дІадахача шера районе эттара лакхагІа бола гурахь дуча ялатий хьувкъам чуйнцар аІара гектара тІара 27,8 центнер. [illegible] социалистически декхараш а тІехдовллаш тха. [illegible] 210 процент [illegible] процент кхочацаш.

Уж толамаш доашеча [illegible] тха [illegible] С. В. Чичеровс, Р. А. Мальсагове. Шоаш хьо бе бені ялатан хьеда цар а кхача специалистана а тІахьожам доаттабар балгья доланх хьашкара дика берiат чудера.

Тха дешархойн преподавателаш чІоагІа доттагІал летадо Къилбаседа — ХІирий АССР город Алагирерча хьул техникума коллективаца. Тхо техникума хиннав уж болча хьоашалгІа — хІара-къаст-къаста [illegible] техникуме а доттагІал а. [illegible] аІашагІехкетаро [illegible] гІуллакхий [illegible] лераш ют. [illegible] дІа — юха [illegible] самодеятельни артисташа [illegible] Эттара тІехьа тхо [illegible] тха спортсменаш [illegible] доттагІай болча [illegible] тха. ХІана уж тхоаш долча бахкарга хьежаш да тхо. Футболий эшелаца хила бене а кубок юха дІа ца хьийта хьожарга тхо.

Цу тайпара доттагІала бусамаш тоссаденнад тха Махачкалински зооветтехникумех Хасавюртовски юртбоахама техникумех коллективашца а. Иштта дІа — юха лелаеча гІуллакхаша, денгара — денга чІоагІлуш доагІача доттагІало [illegible] дІакетабу [illegible] а, шоай [illegible] а [illegible] вай мехка [illegible] дерригача къамий вахарах тийша долга. Къамий [illegible] аІашагІбеттабаларо, къаст-къаста [illegible] дІа — юха эцаро, традицеш, оамалаш йовзаро тхо кхы а [illegible] хулийт, вай мехка дахача дерригача къамашкара безам совбоах. ХІаьта советски наьха дерригa ирс цигара хьайоагІаш ма дий.

М. ЦОКИЕВ,
Назрановски совхоз - техникума директор.

СУРТА ТІА: Грозне Ленин урамгІа хьалдина латта керла гІирсаш.

Т. Арчакова сурт.

ПРОДУКЦИ ДИКАГІА ХИЛИЙТАРА

Грозненски химкомбината коллективо цахаддаш къовсам лоаттабу продукци дикагІа хилийтара. Цу даркъе дика толамаш даха а карагІдаьннад цун. Продукци дикагІа хилийтара хьалхарча аргІагІа дІадех технологически режим товар, производства юкъера культура лакхъяр.

ТІеххьарча шерашка дукха дикагІа хиннад ацетон, фенол, изопропилбензол, альфаметилстирол. Уж кхьча межкапкарче дикагІча образецашта ийцеса да. Цунга кхача аІашІахьдаьнад процессашта автоматизаци ера, къаьна оборудовани хІа в яьккха кІена оборудовани оттаерца.

Комбинате арахецача яхе тайпарча продукцена пачхьалкхен дешала Знак еннай. Цхьабакъда, карагІдаьначох хІоачам я баь Іо дага из комбината коллектив. Аттестаци ер йола продукци стандарташа дІанадехкара дикагІа хилийтара, из продукци кхи дІахо а дукхагІа а дикагІа а аьхкаш дукха мероприятеш я производства чакъекхуьаш а юкъяхьа лерхІна а.

ДукхагІйола продукци ОТК боллой тІахьожам боашаш дІаяцаш я тха комбинате. Брак йоацаш массехк шера болх беш цхьацайола отделенеш я комбинате.

Кийчача продукцена сакна полуфабрикаташта уж хьеча хана аналитически тІахьожам лоаттабу хроматографи, фотоколориметри, иштта хьийола хІинзара инструментальни чертодаш производствана юкъе яхьаро аІашІехьдоаьнйт продукцех уаш йола дейи хІана цІенъяь дІаяха.

ХІанз эталон спирта пачхьалкхен дикала Знак луш аттестаци яйтара кийчо еш я тха коллектив. Спирта из дикагІа хилийтара, дукха мероприятеш чакхйоах. Эталон фракцеша уаш йола [illegible] дІахьа пиролиза режим тоаяь. Цунха хІанз [illegible] ацетален, метан, пропилен. Спирта ректификаци еча колонкай оарцхагаш хийнад. Бахкл дикагІа хилийтара пиролизи фракцешта шихтовани еш йола схема юкъейийнай.

Цеха коллектива тІатеІІа творчески къахьегар бахьан долаш аІашІехьдаьнна эталони спирт дикагІа хилийта.

Цига къахьегама толамаш доахаш хьайоагІа смена начальник Т. Н. Абдалина, бокхагІйола аппаратчикаш Л. С. Буранова, Я. К. Каримов, З. К. Коретина, иштта кхыбараш а.

В. СИМАГИНА,
Грозненски химкомбинате [illegible].

КАРАБУЛАКА КУЦ ХУВЦАЛУШ ДОАГІА

Укх тІеххьарча шерашка доааргдоаца долаш хувцаденнад Карабулака куц. Хьалха станица яр из. ХІаьта кхы а хьалхатІа... ДІадахача массехк итташ шерашка юкъехьежача, тешаме яла йиш йолаш да, Шолжа дукъа босе оагІонц нунна гонахьара моттигаши цхьаьне а башха моттаькъе хьеш хиннаяц.

Цхьабакъда из даим уккхаза лаьтта доккхий сатем бойбаяр. Советски Іаьдал даьначча шерашка мара... 1922 шу дар из, Керттерча кхыча декхарашна цхьана В. И. Ленина отталир мехкдаьтта дукхагІа даккхара декхар.

Шерра дІадоладелар буруъ тохара балхаш. Шолжа дукъ тІа баьккхар мехкдаьтта лехараш. Халонаш эша а еш, бІубенна шоаш лаьрхІачунга кхача гІертар уж. Юххера а, толам баьлар.

1958 шера мела тІерча тІовнашкара агтара хьалха промышленни мехкдаьтта даьккхар хІанз Ленина орден йолаш йолча буруъ деттача мастера И. М. Бородаева бригадо. Шераш хІаухар. Гучадаьккхар мела кІалхарча тІовнашкара а цул тІехьагІа юрски а мехкдаьтта.

ХІанз тха сунженски мехкдаьтта ина болча тоталаца Даьхен энергетически гази чу дода.

ШоллагІа хьонал кхачад Карабулакага — хьалха хиннача станицага. Волхлой поселок хиннай цунах хІанз. ХІара шера йоккхагІа хулаш товлуш йоагІа из. Хохахета вінц цу поселках городок. Кхета город яла я тарлу... Массаьа уккхаза баьхаранна хеталаш из юкъера школа, клуб, аххаи кинотеатр, поликлиника, столови, берий комбинаташ, тикаш, бытовой комбинат, юххера а, дуккхаза аІашІардаь чуІе хІинош лоацаш хиннай аьнна. Укх шера хІанзле кердача квартирашка баха хайшаб 35 дезал. ХІана хьалдаь довлаш латт Карабулакски карьероуправлене болхлошта лаьрхІа 70 квартира йола чуІе кІенош. ХІаранеча 35 квартира а йолаш хьалде доладаьд къыча реагентий завода болхлошта лаьрхІа шиаш чуІе кІенош. Боарац боацаш дукха я телевизионни радиои антеннаш—приемники телевизорн йоацаш нагахьа квартира яц. ХІара квартире хІана яц аьнка ший библиотеке я. ЧІоагІа доархІаш я уккхаза массе тайпара музыкальни инструменташ — пианино, кхьираш. Цудухьа цхьа баккъи доацаш дац массехк шу хьалкагІа дена Карабулаке болх беш музыкальни школе хилар. Укх шера а керда дІачуяц цига дешархой.

Тоевенай поселок. Шенoшка кхачий гаэ — башха-дика сийна доагор. Водопровода чу гІолла Нальцерча хьесташкарча кина Іаланбу баха нах. Тротуарашкен керттерча хьалкаьхкен асфальт йиллай. Асфальт йиллай дукха итташ километраш бІаьхачІ Карабулакера Заманкуле болача а Орджоникидзевски станице — райцентре болача а аькъа тІа. ТІа-тІа дукхагІа хул баха нах. Нагахьа сакна юххьанца хьалхьача 125 моттиг чуйоача берий комбинате даьштахоакошта тоаьл кхоачамбеш хиннабале я, кхьаькха берий комбинат хьалъянаь яланзар 140 моттиг а йолаш.

Йоккха пришкольни участок а 520 моттиг а йолаш йолча юкъерча школо цига сменагІа бу болх. Оборудовани тІехдика я. Масела, шефаша («Сунжанефть» НГДУ): чІоагІа йоахко еш хиларах кхыча мехкий моттиг кабинета лаьрхІа йиде а йида, бола беш я лингофонни оборудовене (хІаьта цу тайпара комплект республике цигаь хІаьта районаша цаІа мара яц).

ХІанз Карабулака [illegible] беш я Карабулакски буруъ тохара болхий управлени, «Сунжанефть» яха мехкдаьттах газ доаха управлени, дукха [illegible] сакна йола йоккхий промышлени предприятеш. ДІадоадаь дуккхача шерашка йоагІа даьттача Шолжа дукъ тІара газе вІаьш. Цхьацца предприятеш тІаккхийттай советски химена — газ чакхйоаха Карабулакски завод. Цул тІехьагІа болх бе йолаенай Карабулакера химически реагентий завод — тха районе эттара къонагІа йола предприятеш, из кхоачалдеча гІуллакхашта лаьрхІа СССР-е ший тайпара цкы [illegible] йолча завод. Завод из къона хилла из Іеш, дукхагІча даькъе къона я завод хьалхилена цхьана квалификаци Іомаяь коллектив а. ХІанз цун продукци мехка массе мІиkге кхоач. Продукци — буруъ тохара лаьрхІа екъа реагенташ: углещелочни реагент, конденсировани сульфит - спиртови барда, кхьир. Межкарча буруъ деттарешa [illegible] дика лоархІаш я химически реагенташ. Дагадоххаргіа аьча, завода продукцех иштта пайда еш Карабулакерчен Нохч - ГІалгІайчен мехкдаьтта кхыча районашкарчен бурованешта а.

Карабулакерча къахьегамхой дезалаш доалача тІамайца кхоачам хиина бах. Иттош межкдаьттахошен кхыча категорех болча болхлошех легковой автомобилаш, дуккхачар мотоциклаш яйай.

Башха-дика соагІат кхьачад Карабулакерча пионерашкен школьникашен — эьаяя каникулаш йолча хана сакъерда берашта хьагийнай «Космонавт» яха пионерски лагерь.

Кхига ІоакъІ сакна хьегаш латт бокхa Іам. Уккхаза я къахьетамхошта дукхаезаш на салоІа моттиг. Мукъача деношка уккхаза поселка баха нах гулбенна ца Іеш, кхыча моттигашкара нах а ух. Іай — чІаьрий доахарашна шаьм хьоргашкара арайоах хІараяр цаІн яхи килограммага кхечалла дозал долаш йола карасаш. ХІаьта аькха лувч, маьлхе боаг, кердача бага аІакевна чІаььрий доах. Производствени гІуллакхашта а иштта накъабола Іам: тІоавашка даллени хьаллаттаяр духьа цу чура хий чуухийт тІоавашка.

ЧІоагІа уйла тІайохийт городоге гаьлагаш хІотаргаш дІайоагІара. Шоай поселок кхы а дикагІа, кхы а хозагІа хилийта гІерт цига баха нах, кІаьта цу гІуллакха цар шоай хьинар ца кходеш къа а хьег.

Цун, Карабулака, колхозной болхлой, инженераш, техникаш а гІулакхера нах а ба доше фонд лоархІараш. Тха мехкдаьттахошта хьаьрг кархІа метаргІолаш я шоай тайпара, беррагача мехка лоархІамерча оборудоване образецаш. Уккхаза цхьа молагІча тайпара болх бе Іемабаш нах. Пленови заданешка терхалду: мел мехкдаьттен гази даьккхад, мел буруъ техал, сихашнаш яьхай, болх беш мел техникаши болхлойн ба, цар квалификаци.

Уккхаза долаш цхьа хІама дац — зитуэндам, айдена хьинар, Даьхена шоашкара къахьегама соагІат дала безам хилар. Уж дерригa хІамаш цхьана хьаьйшача, цар йиш хулийтаргья післаргІча пятилетка къоастамбеш дола шу хакал хьалха чакхдаккха.

Цунца цхьана из хургба тха башха-дикача нахьа хьал-торо тоалргахьа, болхлой поселок Карабулак ондакккаргахьен хозяргахьа башкха цхьаьха цхьа тІа.

С. АЖИГОВ,
Карабулакски поселкови Совета исполкома председателя заместитель.

ДИКА КЪАХЬЕГАШ Я ТРАНСПОРТНИКАШ

Укх шера тІехьна социалистически декхараш дика кхоачашдеш хьойоагІа Нохч-ГІалгІай транспортни управлене № 1737 йолча [illegible] коллектив.

Хьалхарча квартала план тІехкхоачашьяьй. Планал соагІа дІа-хьа бихьаб 22,5 эзар тонн халкъа боахама мукь. ХІара денна дикагІа кхоачашду торговли общественни кхачени организацеі хьашташ.

Социалистически яхье хьачача 15 бригадена юкъе хьалхара моттиг яьккхай коммуниста Савелов Александр Семеновича кулгалдеча № 1 йолча бригада коллективе.

Дика толамаш доахаш хьайоагІа коммуниста Костенко Анатолий Семеновича кулгалдеча автоотряда коллектив а. Варттайка къахьегаш ба цу коллективе вроий, нохчий, эрсалой, гІалгІай. КоллективагІа дикагІа болча водителех ба И. Александров, С. Темурзиев, Ю. Нагопетян, Н. Исаков, иштта кхыбараш а.

Предприяте кулгалхой, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш шоай беррига низ тІабахийта къахьегаш ба коллективе хьалхашха латта производственни декхараш толамца кхоачашдаре.

Хьалхарча квартала итогех хьалхара моттиг кацара хара тола ЦІе байракх хьокхай № 1737 йолча автоколонна коллективана. Из республикански сийлен Доске тІа дІакхьай. Цул соагІа, № 1737 йолча автоколонна коллектива баьхах лаьца йола материалаш из коллектив Нохч - ГІалгІай транспортни управлене дикагІчарех лаьрхІа, РСФСР автомобильни транспорта Министерства коллеге дІахьийтай.

М. ТАТРИЕВ,
Нохч - ГІалгІай транспортни управлене № 1737 йолча автоколонна начальника заместитель.

Коллективе барт хилча

Пятилетка [illegible] шера [illegible] лаьрхІна гектара тІара 20,1 центнер ялат [illegible] совхоза [illegible]. Цу гІуллакхе торе хилийтар пачхьалкхенга ялат дохкара пятилетка план хана[illegible] [illegible] кхоачашьяь. Иштта [illegible] шера планагІа 425 тонн дозза дозан [illegible] совхоза [illegible] шера пачхьалкхенга 735 тонн ялат дели.

Дика къахьегаш хьайоагІа совхоза хьайбаш лелаедараш а. Цар а тІехкхоачашьяь пачхьалкхенга шура йохкара [illegible] пятилетка план [illegible] шу тІакхочаш [illegible] шера планал соагІа 62 тонн шура [illegible] пачхьалкхена.

[illegible]

[illegible] дІадахара дукха хьахийтар дІадахача шера. ХІанз толамаш а дехар. МІелагІча пятилетка-хьалхарче шерашка [illegible] тайпара дукха — хІара гектара тІара 73 [illegible] чуера. Пачхьалкхенга шера планагІа 8341 тонн йоахке [illegible] 7500 тонн комсаш еллар.

Иштта карагІдаьннад совхоза къахьегамхошта пачхьалкхенга шура, ялат [illegible] шера план [illegible] шера кхоачашьяь, дІадахача шера планаш дукхa соагІа комсаш шоаІ Дунилачо [illegible] бола [illegible] ба совхоза болх беш. Цар цхьа бард болаш [illegible] беча болхо даиннийт уж толамаш.

МелагІча коллектив производства боаккха толам дукхагІча даькъе еса бІаІа, эттара йоакха ярах, балхацара безам совбоахарал тІийша ба. Цу гІуллакхе хьаьстта тераш тІебохийт тха Ісамана партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш, администраци.

Кхо отделени я совхозе. ХІара отделене комсаш кхьеш бригадаш я. Цул соагІа ялата, доахара лаьрхІа юртбоахамо культураш кхеаш ялхьйтта трактори-кхаш лелаеду бригада а я. Цу бригада чуйоагІа совхоза къахьегамхой шурийца, дулхаца ІалашбардІа аІашагІйолла ферма. Цига йоакха шура пачхьалкхенна а дІалу.

ХІара шера хьалхашна латта декхараш кхоачашдаре шира социалистически яхь йоарна отделеной, бригадой, болхлошта юкъе. Хан-хана тахьа кхьй итогаш ю. Хьалхе лелаеча отделенена керане кара тола ЦІе байракх, хІаьта бригадаьта цхьацца-болча боккхашта цІе эммелаш, ахча премеш тоаь. Яхь итогех совхоза пенгазета тІа, отделенеша, бригадашта арахеца-ча «Молния» яхача листовка тІа яздув.

Социалистически яхь дика аІашІехьдаьлар бахьан долла хана хьаше товаь къахтар еррига юрте боахама техника. Цу хана шоаш тІайца социалистически декхараш толамца кхоачашдерех механизаторашта Амиров Ахьмада, Талаев Імрана, Кумулов Бакира, Алфексадров Федора, кхыберашта премеш елар.

Комсий бешамашка бІаьстан балхаш чакхдахара план оттаеш дерригa бІаьстан хьалхара балхаш: комсий гамаш лаьттан кІалора хьемукъалхар, аІар, шпалерах хьалъехкар — 15 апрель тІахкчалекъа кхоачашдаьча бригада 150 сом, хІаьта бригадира цхьан бетта эдача алапена ниІсса, 20 апрелаь тІакхачалекъа уж балхаш чакхдаьача отделенена 200 сом, отделене управляющена цхьан бетта алапена нийсса ахчан премеш яла лаьрхІадер.

Уж премеш нькар Асхабов Аярвна, Туршаев Меньмада, Базеева Нурай, Сильченко Надежадай бригадаша, хІаьта отделенешта юкъе хьалхе шоллагІча отделене коллективе хьихиар.

Тоарам тІабехийт совхоза наьха бола хьалаш аІашІехьдахара. Иштта, совхоза керттерча усадьбера 12 километр геннa йолча моттига я тха тракторно-кхаш леладу бригада. Цига къахьегача механизаторашта, хьайбаш лелаерашта лаьрхІа совхоза четах квартираш кьй. ХІара квартире газаш примете оттаьй. Хьайбаш лелаерашта Іан заналекъа боагабе шинне тонн кІор, маяшш дейча, доалекъа дола хьайбаш кхаба доотьар лу.

Дика Іелашбу совхоза балхлой спецбарзкьоацад, боле бара эцача инвентарица.

Цу дерригача гІуллакхаша совбоахх наьха балхацара безам, айю къахьегама оасарло.

ЧІоагІа тераш бу совхоза производства керда техника юкъейоалаяра, наьха бола аттача баккхра.

Ши-кхо шу хьалхе комсий гамаш гуракъа лаьттан кІала йоахкаш, бІаьсти хьамукъайоахаш деш хиина балхаш кулганца дора. Цхьадента шерашка еррига комсий гамаш лаьттан кІала йоахка кхое а бецар къахьегамхой. ХІанз уж дерригa балхаш сихон дикан ду агрегатаща.

Механизаци яьй комсаш чулацар деча балхий цхьайоала процессашта а.

Кулгаца деча балхашта механизаци яр комсаш кхоерга дІадодер лоаддара дика резерв я. Масала, дІадахача шера цхьа центнер комсаш кхоерга планагІа 21 сом 70 капекаш дІадахийта деза дар, хІаьта цхьадолча балхашта механизаци яро торо хилийтар из 20,5 сомага кхоачаш кІезигдe. Боахама цхьа миллион сом соагІа пайда бир.

Бахитокхама декхараш яатт укх шера тха совхоза коллективана хьалхашна. ПланагІа 8290 тонн йоахка езача пачхьалкхенга 10500 тонн комсаш йоахе встречни план тІаийцай. ЛаьрхІар толамца кхоачашде хІанз тешаме лард йоллаш я.

Дикача агротехнически ханашне чакхдаьлар 1436 гектар йолча комсий бешамашка бІаьстан юкъье ду дерригa балхаш. ХІанз кІора гектара тІа юкъера лаьрхІана 300 килограмм суперфосфат а кхоачийташ комсашта дий дуллаш ба совхоза балхлой.

КПСС ЦК партега, советски заІаьга дахча КъайІарела жоп луш совхоза къахьегамхой пятилетка къоастамбеча шера хьалхашна латта декхараш кхоачацдара низ, хьинар кхо ца деш къахьегаш ба.

Т. ТОЛОКОННИКОВА,
Наурски района «[illegible]» совхоза керттера агроном, партийни организаци секретарь.

Дика хоамаш

[illegible] социалистически яхье а болхаш къахьегаш ба «Назрановски» совхоза [illegible]. Укх [illegible] хьалхарча квартала болча итогаш хьалхара моттиг яьккхар № 3 йолча шурий-товарни ферма коллективо (бригадир Кориев Бекан).

— Хьалхе дІа из тоашу къахьегаш да тхо тІеш. — йоаг ферма бригадиро Б. Кориевa.— Эттара тхаьна рапорт дойцаш еча ЦхьоалагІча мах сийна тІайца социалистически декхараш толамашца кхоачашдераш. Оаха Даьхена дІаеннай 160 центнер гаргга шура. Квартала къоаьл, пачхьалкхенга шура [illegible] бетта план 124 процент [illegible].

Совхоза хьайбаш лелаерашта юкъе хьалхара яхье хьалхe [illegible] Ша лелаечо [illegible] хІара ІаттагІара 1100 килограмм шура хьекий цо дІабеллача [illegible] Цунна [illegible] ахчан премеш.

ШоллагІа моттиг я Картоева Аина. Ша [illegible] деча доахаш хІара ІаттагІара хІаьаько а 1000 килограмм соагІа шура хьаккхай цо. Цунна а [illegible] ахчан премеш.

Шоай декхараш [illegible] кхоачашдеш ЦхьоалагІа май ферма доярашта Кориева Бекан, Картоева Дибаг, Ужахов Хадо, [illegible] Дибиева, Медова [illegible], Тозаева [illegible] кхыбараш.

Д. МУРАДОВ.

●

ЦхьоалагІча мах сийна къахьегама хана [illegible] «Грознефть» НГДУ [illegible] керда толамаш доах хІара денна. Цу деношка даьз [illegible] соагІа 4300 тонн [illegible]. Къахьегама [illegible] 0,4 процент, хІаьта цу [illegible] соагІа 30 эзар сома [illegible] 127 эзар [illegible] электроэнергия.

Уж толамаш [illegible] [illegible] социалистически [illegible] аІашІехьа [illegible] дика [illegible] дама.

Социалистически [illegible] Дешшаш [illegible] РИТС-а [illegible].

Дика къахьег [illegible] операторашта [illegible] Александра, Никольский Ноаха, Аюпов Ахьмада, Сатаев Георга, кхыбараш. «1973 шера социалистически яхье [illegible] шера [illegible]» [illegible] цара.

Ц. РУСЛАНОВ.

●

ЦхьоалагІча мах сийна шоаш тІаийца социалистически декхараш толамца кхоачашдаь [illegible] тахан. Даьхенга рапорт лу Малгобекски буруъ деттача балхий управлене коллектива. План тІехкхоачашьяь цу управлене болхлоша.

Из толам баккхача [illegible] дегІа [illegible] коммунистаи Г. Плиев, Х. Хамурзаев, Н. Рубашенко, Н. Гагиев, А. Бориев [illegible] деттача буруъ деттарий бригадаша.

М. ДАСИЕВ.

●

МІелагІча [illegible] дильаагІча шера тІаийца социалистически декхараш кхоачаш а деш. ЦхьоалагІча мах сийна баьхка дика къахьегама соагІат [illegible] «Октябрьнефть» мехкдаьттен гази [illegible] управлене коллектива. ХІанзал а Даьхена дІаденнад 1722 тонн «[illegible]» [illegible]. Продукци [illegible] дІабода мах лохбора четах [illegible] эзар соагІа пайда ба.

Массе хьалхара дика [illegible] толамаш [illegible] хьахарча работни инженерно - технологически службе промыслашка. Уккхаза [illegible] Алиев Алигом бригада.

СССР Ланинъярча Совета кургдаьча керамий сийна къахьегама хаьта а итта шоай толамаш дебадеш ба мехкдаьтта доакхераш.

А. СИМОН.

ХАЛКЪА ТЕШАМ БЕННАРАШ

(Чаккхе. Доладур 1-чу агӀо тӀа).

Собране хиннара массара раьза а волуш соцам бир № 668 йолчу Ленински хоржамийн округе гӀолла Нохч-ГӀалгӀай АССР-ра СССР Лаккхехьарча Совета Къаьмнийн Совета депутаталла харжа Михалков Сергей Владимирович кандидаталла отта-ре.

Шоай хоржамашта хьалхарча собране вӀашагӀкхийттача Назрановски района «Октябра 40 шу» совхоза къахьегамхоша СССР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттавир.

Собрани хьайийллар совхоза парткома секретара Х. К. Арсанове.

Къамаьл диъча № 1 йолча ферма бригадира М. А. Албакова шоай совхоза коллективан цӀерагӀа предложени лу № 417 йолча Сунженски хоржамий округе гӀолла СССР Лаккхехьарча Совета Союза Совете депутаталла харжа толамагӀа доарка Зина Тагировна Даурбекова кандидаталла оттае. Балха а общественни вахаре а дами хьалха йолаш къайоагӀа З. Т. Даурбекова.

М. А. Албакова предложени къаллоюш къамаьл дир укхаза балхлочо Т. А. Баркинхоевас, Долакх - Юртарча юккъерча школа хьехархочо З. Д. Гатаговас, совхоза директора А. Д. Дзейтова, тракториста Р. Д. Евлоева.

Собране доакъашхоша массаьа раьза волаш соцам бир № 417 йолча Сунженски хоржамий округе гӀолла СССР Лаккхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа Даурбекова Зина Тагировна кандидаталла оттае.

Шоай хоржамашта хьалхарча собране вӀашагӀкхийттача Урус - Мартановски района Мичурина цӀерагӀа совхоза къахьегамхоша дийцар № 7 йолча Грозненски хоржамий округе гӀолла РСФСР-ра СССР Лаккхехьарча Совета Къаьмнийн Совета депутаталла харжа инарла - полковник Герасимов Иван Александрович кандидаталла оттаеш грозненски «Автоспецоборудование» завода коллективо № 677 йолча Урус - Мартановски хоржамий округе гӀолла СССР Лаккхехьарча Совета Къаьмнийн Совета депутаталла харжа Умхаджиева Малика Салаудиновна кандидаталла оттаеш «Горец» совхоза коллективо яь предложени хьаллацара дош.

Собране хиннараша массаьа раьза а волаш соцам бир СССР Лаккхехьарча Совета Къаьмнийн Совета депутаталла харжа кандидаташ беш И. А. Герасимова М. С. Умхаджиевайн кандидатураш хьаллаца.

Хоржамашта хьалхарча округийн совещанешкара

Политически хьинар чӀоагӀа айдаьннача хьале дӀайоладеннай республике округной совещане.

Укх деношка Ленина цӀерагӀа культура Двореца вӀашагӀкхийтабар СССР Лаккхехьарча Совета Къаьмнийн Совета Нохч-ГӀалгӀай АССР-ра хоржамий дара № 668 йолча Заводской хоржамий округе чуйоагӀача къахьегама коллективай, партийни, профсоюзни организацей векалаш.

Гулбеннараш чӀоагӀа, догаш айденна а, болаш совещане сийдеш президиуме харж КПСС ЦК Политбюро КПСС ЦК Генеральни секретарь Леонид Ильич Брежнев верте а волаш.

Къамаьл де дош лу Грозненски химкомбината аппаратчика И. Ф. Юровских.

— Тха комбината коллективо шоай хоржамашта хьалхарча собране массара раьза а волаш соцам бир № 669 йолча Заводской хоржамий округе гӀолла Нохч - ГӀалгӀай АССР-ра СССР Лаккхехьарча Совета Къаьмнийн Совета депутаталла харжа КПСС ЦК Генеральни секретарь Брежнев Леонид Ильич тха комбината хьалха лаьтта болхло, № 12 йолча цеха аппаратчица Черкунова Лидия Кузьминичнаи кандидаталла оттабе.

— Шоай оаррига вай, кхетам, партийни нахчахьалкхени балха йоакха опыт Леонид Ильич Брежнева халкъа вахар тоадеш дӀатех — йоах оратора. — ГӀорваьнача политически нахчахьалкхене дейтела уллув тха комбината болхлочун кандидатура латтаро вайга дика хьагойт советски демократи бокъонца вахаре кхоачаш хьош йолга.

Л. И. Брежнева Л. К. Черкуновайн кандидатураш хьаллоцаш къамаьлаш дир укхаза ТЭЦ-2 электромонтера - релейщика Л. А. Семькина, ГрозНИИ отдела заведующе, техника Iалвай кандидата С. Хаджиева, Ленина цӀерагӀа Грозненски мехкадьтта чаккхдоалахь завода оператора Т. М. Д. Ткачевас, ВЛКСМ Заводской райкома хьалхара секретара А. П. Ешина, «Грознефтехимзаводы» объединене начальника лора В. А. Хамышова.

Совещане доакъашхоша чӀоагӀа раьза хиина хьаллацар № 669 йолча Заводской хоржамий округе гӀолла Нохч-ГӀалгӀай АССР-ра СССР Лаккхехьарча Совета Къаьмнийн Совета депутаталла харжа Брежнев Леонид Ильичи Черкунова Лидия Кузьминичнаи кандидаталла оттабеш яь предложени.

№ 669 йолча Заводской хоржамий округе гӀолла СССР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжар дуьйла баллотировалаьнна дара Л. И. Брежнева Черкуновайгарен раьза хиларе дийцар совещане доакъашхоша.

КЪОНА КОММУНИСТ

«Ший сибатах эхь дар цуна во хилча» оал вайнаха кустдолаш волча сагах. Дукхача шерашка зем баьккха, теша аьнна да уж дешаш, цхьан наггахьча моттигагара дӀайикхача, иштта хуландаь аьнна а да.

Ковтун Галех вла весергдииз. Шийна балха болча ноккъосташта езаш а цар лоархӀаш а йоӀ я Галя. Iимерза, сабаре, эздий гӀулакх долаш, низкъала ца хеташ шийтара эша гӀо де кийча йолаш хилар дег чу йижай из царна.

Итт класс яьккхача, ше дӀахо доргдар къоастадаь ер Ковтун: зӀамига йолча хана дезза шийна дукхадезаденна хӀама Iомаде — барамаш тега Iомале Грозненски 20-ча профессионально-техническа училище деша яхар из. Иштта баьккхар Галяс ше лержа професси хараерзанра новкъа этара хьалхара гӀа.

Цига дийша яьлча, из балха йода Грозненски швейно-производственни объединене № 1 йолча цехе. Дукха ха яьалехь белгалйоал хӀама хьадара тӀера йола, ший болх хукха бева къона йоӀ. Атта хилар цун бригадира Бондаренко Нина Павловнайна Ковтун балхах дӀакхетае — цкъа аьнна шоа кердалаха дийзанзар цун.

ХӀана цехе бен бола хьаннкха болх бац цуна дика бе ца хоьш: пхьоз дӀатега деза, кичь чоналгаш дӀадогӀа деза... — моллагӀа шаьрра хьадулу цуна. Эттара лоархӀамегӀа дола балхаш цехе кхоачашдереж цаӀ а из.

Берий баркъаш деча цу коллективо йоккха котале яьккхар укх шера: цуо продукцене дикала пачхахьалкхен Знак елар. Из дийна хӀама карагӀдоалача кӀеанга дакъа лаьцадац Ковтуна а.

«Са болх, са гӀулакх лертӀа дейлачахь наха-м шоай хьаштдар дудалара, цар бала-м бацар сога» аха уйла ярех ю къона коммунист Галя. ТӀаккха-м из езарг а яцар цуна санне бараштта, цо болх дика бора аьнна, тӀаккха-м из коммунист а яцар. Цо дог раьза долаш дӀайовзайт ший балха говзал, новкъостал ду верда балха эттача мехкараштта. Комсомолкаш Морозова Оля, Матаева Малика цои комсомола XVII-ча съезда делегата Молочкова Наташас гӀо деш производстве хьалха латта, общественни вахара юкъе цаинаре дакъа лоцца вай а цхьа дӀаэттар.

Ковтуна бокха общественни болх а бу. Из цеха комсомольски организаце секретарь я. Цо комсомолкаш оарцагӀбоах пачхахьалкхен план а тӀайица социалистически декхараш а кхоачашдара, цар цеха общественни вахара юкъе хьинаре дакъа лацара, мехка хуйлаш йола йоккха события дикача толамашца белгальаккхара. Дикача къахьегака совгӀаташта какъабаьхкар комсомолкаши комсомоле боаца мехкарийи 1-ча Майна.

Цо интернациональни кхетам лу дукхача къамех — эрсех, ноччех, гӀалгӀаех, кхачерех болча мехкараштта, къамай Ленински доттагӀала уйлаш йоаржаю.

Ханал хьалхе кхоачашйир пятилетка дуьнагӀча, къоастамбеча шера цхьоалагӀча квартала план цеха коллективо. Иштта дуна кхоачашъяьй апрель бетта а бӀаргча хьалйицача беттe а валлачах. Уж хӀаннаш карагӀдуьлача кӀеанга дакъа лаьцадац Ковтун Галяс ше а из керте латтача комсомолкаша а.

Цар шерра йоаржаьй комсомола В. И. Ленина цӀи лелаш 50 шу дизара толамашца цакъадахара йола социалистически яхь.

Ковтун шийна карагӀдаьнарех кхоачамбаь Iерех яц. Цо ший заманца боах гӀа, ниесардойла тӀехьа ца йиса гӀерт. Доккхий производственни общественни балхаш деш йоллашехь а, Галяй кхув ший балха говзал а образовани а лакхье. Из заочно деша яг!а Одесски технологически техникуме.

Коммунистически парте, В. И. Ленина идеалашта тешаш, адамий сийрдача кхоане — коммунизмага вай беча новкъа бӀубенна гӀа боахаш йола къона коммунист Ковтун Галя. Иштта я вай заман йоӀ, советски йоӀ.

Ю. ЮСУПОВ.

СУРТА ТӀА: Ковтун Галя.
И. ПЛИЕВА сурт.

ХӀАРАВАР ЯХЬ Е ВАЛИЙТАРА

Тха района къахьегамхоша 1974 шера лакха социалистически декхараш тӀаийцад. Уж лерхӀаш бе продукцена реализаци яра план 25 декабрь тӀакхоачаш кхоачеш а еш, йоагӀачура совгӀа 397 эзар сома маьха продукци пачхахьалкхенга йоккха. Юрта боахама къахьегамхоша дош деннад 35 эзар тонн алат, 1200 тонн дулх, 4790 тонн шура ялхха.

Вай белгалъяьхараш района социалистически декхарашцара карттаре пункташ мера ца бакъда, цар а вайга къьгта хьагойт республика план кхоачашъеча тха района къахьегамхой дикка дакъа юкъедакъа дезаш болга. Промышленни предприятей боахамий балка лоархӀам бера карттара этап хьатӀаятта еш а хьалхарча квартала итогашка хьажача гуш да шоашта хьалхашка увтта декхараш тха дукагӀйола коллективаш толамца кхоачашдеш йолга.

Хьалхарча кхаь бетта района хьайбаш лелядераш тӀагӀертта къахьегаш хиннаб: дулх декхаре план 120 процент кхоачашъяь, шура—108 процент, фуаш — 101 процент. Из декхар кхоачашдеча дика къаьхькал йоалош къахьийгад «Октябра 40 шу» совхоза, «Эламосскийи» совхоза Iаьний - Юртарча отделене ферма коллективаша. Бетта - бетта шоай задемаш кхоачашъеш ба «Электроинструменте» завода, мельзавода, хлебозавода, райпо къахьегамхой.

Цхьабакъда района къахьегамхоша шоаш тӀаийца социалистически декхараш кхоачашдеча довка толамаш ихь а декхагӀа хургдар, нагахьа санна тха арригӀача йоллективаша из гӀуланх цхьатарра бехктокхаме хеташ кхоачашдоре. Района юкъера хьокхамаш эшаду шоаш план укх тӀехьарча хана кхоачаш ца яьча трикотажни фабрико, кирпични завода, автотранспортни предприята, рамстройучастка.

Хьалхарча квартале цхьайолча коллективаша шоай белла нийсдалийта кхоачамбоацараш дӀадекарца, социалистически декхараш кхоачашдоре нерда резервеш хьагучаккарца, кхаш лелодераштта, фермай къахьегамхошта юкъе социалистически яхь шерегӀа йоаржаяррие дузаденна декхараш дийцар оака дукха ка йоацеш хиначо профсоюза моттигерча комитетийи профсоюза районни председателей районни совещане. Цига цӀаьнка а белгалдаьккхар ларте тешама гӀонча йолча советски профсоюзаша нака юкъе шерра социалистически яхьах йола ленински идеяш йоаржае эза, аьнна. Уж декхарийла я партийни, комсомольски организацешца цхьана хӀара предприяте, боахаме, участка, бригада тӀаийца социалистически декхараш а, встречни планаш а кхоачашъелга Iалашде, къаьст-къаьстача творчески планах къахьегилга, наставничество лелаелга, резервай общественни хьажараш нахтдеккхилга, моттигерий конкурсаш елга санна йола декхаш тӀехьа шоайле вӀашл латтабеча къоасама формаш дӀахо догӀанхувае.

Назрановски района къахьегамхоша Къилбаседа - ХӀирий республика Пригородни районаца социалистически яхь лелара договер оттадаьд. Оаха тӀаийцача социалистически декхарашца вӀашл нийсдича дикка эргаш да тха доалехоша де лоархӀар. Уж дега бе хӀара гектара тӀера 35 центнер кӀа, 180 центнер хьаьжкӀа, 140 центнер бьцаддерш чуда, кӀеата наьсаркоша дош деннад хӀаре гектаре тӀа 22,5 центнер на бола алат, 100 центнер коартол, 119 центнер бьцаддераш кхаддергде, аьнна.

Цу цифраша хьагойт тха района цхьатарре Iалаша къедаьнна техника ела а тха лоалахой хьонзамаш дикка юккедеаргӀа долга. Цудуьла шо Албогачиев, Кодзоев, Гадиев иштта кхыбараш санна боле тха производстве хьалха латтараш Пригородни района цӀи дезача къахьегамхошта карагӀдаьнначунга кхача гӀертаж ба. Ялата, хьажкӀай, коартолай лакха хьокхамаш кхедача лоаллой тешарагӀйола опыт йовзеш, хӀа доар ца шоай бала юкъедахьа гӀортаргвелаш хьалаш Iалашдолга партийни профсоюзни организацей декхар да. ХӀаьта тха тхоай а бе къаьст-къаьста гоаза кхаш лелаедераш опыт йола фермай болхлойи моттолаш бӀарча хьалха латта коллективай а. Цариа карагӀдаьннар а района шерра дерраш мел вевр да гӀерт тха партийни организацей кулгаца.

Укх тӀехьарча хана дунагӀа торнам тӀаукийт оаха коллективай балха итогаш хан-хана тӀа эра, уж шерра дӀайоаздетара, котбаьннараш боагӀача тайпара белгалбоаяра. Из оаха деча хана социалистически яхь лелаяр гӀулакх хетараш моттийтеш лелеврдоаца бола вӀашгӀахьбанкха гӀерт.

А. ДЖАНДИГОВ,
Назрановски райсовпрофа председатель.

Къоначар совгӀат

ВЛКСМ XVII съезде болх беча денешка къахьегта дика вӀйхьийна Грозненски локомотивни депо комсомольско-молодежной колонна коллективо.

Тепловозий къоначо водителаша шу двадцача гӀоне 258 беза мухь тӀабода состав, дӀа-яча йигай, норма совгӀа цар дӀа-яха баьхьаб 100 эзар тонн халхьбоахаме мухь, кходдьа 90 тонн дизельни доагор.

Социалистически яхь хьалха латтачарех а машинисташ Селезнев Бориса, Саркисов Рубена, Колесников Анатолий, Белинов Вячеслава кулгалдеш йола локомотивни бригадаш.

Укх денешка дика хоам кхаьчаб Стольников Виктор Иванович кулгалдеча комсомольско-молодежной колонна коллективага: хьалхарча квартагӀа беча балхах социалистически яхье хьалхара моттиг хьоадайй цуна. ХӀаьта В. И. Стольникова «Сейдена машинисташа» тха дӀапек ениб.

А. ГЕОРГИЕВ.

«ЦӀЕЧА ШОАТТДЕН» ИТОГАШ

Къахьегамхоша хьинар айдена къахьегаш, хьинаерча къахьегама цӀей хиина чаккхдаьлар Грозне Ерригсоюзни коммунистически субботник. Болх дӀаболадалалхьа дукхача наха дакъа а лоацаш митингаш хилар, вӀашагӀбеттабелар къахьегама ветеранашей пионерашей доклеш оркестр а йолаш. Заводашка, фабрикашка гӀишлошъеча, кхыча организацешка хьинар айдаь къахьегаш хилар боллой. Цу гӀулакха дика новкъостал хилар коммунистически субботник чакхдаккхара вӀашагӀеяна хиннача лаьрхӀа йолча штабаша цуна дика кийчо ерах.

ДукхагӀйолча коллективаша хьалхашка оттадаь декхар дар: «20-ча апреле цӀанна ца хиннача тайпара оасаре къахьега».

Из декхар толамца кхоачашдир. Городерча машиношъерешка араяйвдар 135 эзар совгӀа сома маьха товарни продукце, хӀаьта мехкдаьтта чакхдоакхаркашка вӀаца совгӀа арахийцар бӀаьш эзараш сомий маьха тайп - тайпара мехкдаьтта продукташ.

Къаьстта чӀоагӀа хьинар айденна къахьегаш хилар гӀишлошхой 20-ча апреле. Масала, СМУ-4 Социалистически Къахьегама Турпалв Хаджиев Шамсудина кулгалдеча комплексни бригадас ГрозНИИ коллективана 125 квартирни цӀа хьалдеча дийнахьара норма 160 процент кхоачашйир. Салтымурадова кулгалдеча комсомольско - молодежной малярни бригадас смени норма 165 процент кхоачашйир. А. Шерипова цӀерагӀча мехкадьтта чаккхдоахача заводе ремонт йир 80 насоса, яьгу а даь дӀадахлар 15 тонн тиша аьчк, вӀашагӀъеккхар электрооборудование 600 позици.

Хьинар айденна къахьегар буров детта мастер, коммунист В. Г. Черненко верте латтача «Межкрабтовни-3» тха тӀехкӀоарта оазамна йоаккхача бригадас коммунистически субботника долча дийнахьа. Дика къахьийгар радиоприемникий корпусаш вӀашагӀъеххача К. А. Амерхановас кулгалдеча бригадас, арахеца продукци тӀехдика а йолаш смени норма 189 процент кхоачашйир цо.

Локомотивни депо машинисташа субботника чотах дӀахьоха йигар 86 поезд, ремонт йир 10 тепловоза, пятилетка фонда юкъедихьар цар 1100 сом. Вагоникаша ремонт йир 73 вагона, йола цӀанйир 500 цистерна. Грозненски газ чакхйоалача завода шоллагӀа эрегӀа хьалъеча къахьегаш хилар болгарски болхлойи специалисташ. Цар айсалгӀча пятилетка фонда юкъедихьар 930 сом.

Цу дийнахьа 450 совгӀа инженери техника станокаш тӀаь машинаш тӀеи болх беш хилар. Пенсе а бала салоӀаш бола къахьегама дукха ветераннаш баьккхар тӀороха предприятешка болх бе, хьинар айденна къа а хьийгар цар. Коммунистически субботника дакъа лоацаш лелар 70 эзар сахьт, царех 44 эзар болажо предприяте къахьегаш хилар.

Производственни коллективаша цу дийнахьа арахийцар лхе миллион сома маьха продукци. Цу даьхьа коммунистически субботника дакъа лоацаш хиннараша арахийцар 645 эзар сома маьха товарни продукци. Шоаш даьккха 110 эзар сом пятилетка фонда юкъедихьар цар.

1974 шерара субботник чаккхдаьннадац. 150 эзар совгӀа тоаде баха кад, керттерча дикьа тӀишлонхой, иштта улицаш, гӀишлой ныкъаш, предприятей новнаш, царна гонахьара моттигаш цӀанъеш лостамбе, безаш хиннa нах субботникe ара ца боаьла бисар чӀоагӀа догӀа долаш хилар. Къахьегама цӀей дӀахо хьош да.

Коммунистически субботника шера бола городски штаб.

ТОАДАЬЧА ЛАЬТТА ДИКА ФУ ДУЖ

ФОТОРЕПОРТАЖ

Сибелалло яьннача хана наьха гӀарама машиний тагиш хозар Ханхоев Махьа кулгалдеча «Ингушский» совхоза цхьоалагӀча отделене тракторно - кхаш лелаеча бригаде. Укх шера цхьа эзар гектар гарга бӀаьсга юкъе юе культураш дӀае езаш ба цу отделене кхаш лелайераш. Совхкарчул буккаӀа алат дакка дош беннача цар гурахьe эзбе лаьтта аьлар. Гурахьа а лаьтташ букъ тӀора лов даша дӀадоалоше бӀаьсти а удобрени тайсар. Оаспра духьала шоза культиваци я, шозза маккхал балла тӀоадал соцаеш нийдаь де отделене лаьтта.

Массайтта шу да цу кхашца Барханова Ахьмад - Хана, Хидиров Джабраила шоай кхерсташ лелаю. ХӀаьта укх шера царна тӀабиллаб бӀаьста юе культураш дӀаюела. Дика лоархӀабу уж шоай декхарех. ЦхьоалегӀча мел сийна къахьегама ваьто этта доккхий толамаш доах цар.

Отделене кхоака культураш дӀае дийнахьа йиъ агрегат арадоал. ХӀара механизатора цӀи ах-шиъ норма я.

— Цунца цхьана бокха тергам тӀабохийт оаха алат дика дӀадера, — йоах тракториста Барханова Ахьмада.

Кха кхоачалуча шин оагӀорахьа фу тӀадолаш лофатиш латт. Уж лелаеча трактористех тийнна а букхи да. Дика къахьегарца белгалваьннав фу кхатӀареза тракторист Гурашев Махьмад. Хьанаре къахьегалкашка фу чудеккача Яндиева Лоле.

— Оаха укх шера дӀадуь фу дика да, хӀаьта юкъе нураханн йоацаш цӀена а да, — йоах отделене агронома Албаков Мухьмада. — Из бокхача лоархӀаме да, хӀана аьлча, цӀена, калиброванни фу йовкъаш юсирейоацаш дийцца лаьтта дуж.

ХӀанзале баркӀ бӀаь совгӀа гектара тӀа бӀаьсти юе культураш дӀайийний механизаторашa.

— Пятилетка дийлагӀча шера 9000 центнер хьажкӀаш, 2580 центнер сидуараш, 2850 центнер шекара свекла, кхийола культураш яха декхараш тӀаийцад оаха. — Уж толамца кхоачашдара мел эша хьалаш долаш да, — йоах отделене управляюща.

Т. АРЧАКОВ.

СУРТАШ ТӀА: (лакхе) кха юкъе ечача сеялка чу фу чудоахаш йоала Яндиева Лоли, (юкъе) отделене агроном (аьрдехьа) М. Албакови тракторист А. Барханоеви раьза ба фуна, (лахехьа) трактористаш фу дӀадуаш ба.

Автора суртаж.

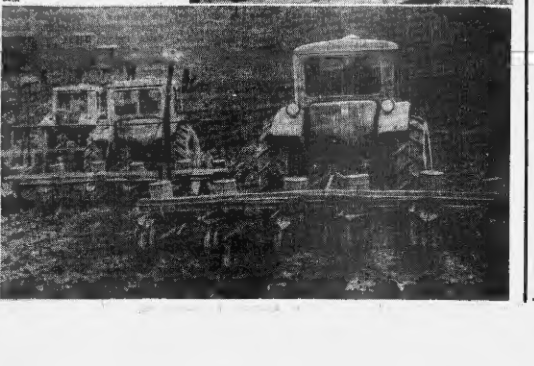

Советски Союза къахьегамхой! ТӀагӀертте къовсам лоаттабе социалистически экономика—Даьхен низен халкъа хьал-торо хаддаиза лаккхьарей лард дӀахо айяр духьа!

(КПСС ЦК ТӀахьехмаш тӀара).

ЮРТА ЛАЬРХӀА

Грозненски ремонтно-механически завода коллективо дикка новкъостал ду юртарча къахьегамхошта а.

Завода партийни бюрос шефски новкъостал дера оттаьь мероприятеш кхоачашъеш а дӀадахача 1973 шера колхозашта совхозашта эшаш йола тайп - тайпара 24 эзар сома маьха 63 емкость йир оаха. Хьайир 1200 сом мах бола шунашш балкаша юлаш йола машина, 3 эзар сома маьла код тӀарча оалхазарий фабрикана хий дӀоанде эшаш дола доккий аьш, иштта хьайбай фермашта эша ккьйола оборудовани а. Цул совгӀа, бӀарча бетта «Родина» яхача совхозе сомаш бьцаддараш чуэшаш хилар 20 сар, 10 сар 15 дийнахьа хоартол чуэшаш хилар. Хьуекъаш чуийца баллаца транспортаца а новкъостал дир юртахошта тха предприяте.

Республика юртбоахамаа 1973 шера тха заводо деррига дӀалаьрхӀача 170 эзар сома маьха новкъостал дир.

Укх шера хьалхарча квартале дӀадахача шера е йолаь тайп-тайпара металлоконструкцеш хийтаьй завода коллективо шефство леладеш йолча Шалински района «Джалка» яхача совхоза. Уж а юртбоахама техника лоттае эва кхоаленаш, хьайбай фермашта, код тӀарча оалхазарий фабрикашта эшаш йола нийш, малхаш. Совхоза механически мастерской стано, каштa эшаш йола запасни оатхалаш, резенаш, электродаш, кхыйола инструмент ениай заводо.

Л. ХАЖИЕВ,
Грозненски ремонтно - механически завода партбюро секретарь.

БУРУВ ДЕТТАРИЙ ДОШ ЧӀОАГӀА ДА

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачаш а еш дӀадахача шера план ханал хьалха кхоачашйир Малгобекски буров тохара балхий управлене буров деттараша.

Партега, советски халкъага КПСС ЦК дав Кхайкарал чӀоагӀа раьза хиина хьаллаьцача тха управлене буруадеттараша социалистически яхь кхы а шерагӀа йоаржаьй пятилеткаа новкъостамбеча шера. Массадолча технико - экономически хьокхамий задани толамца кхоачашъеш хьайоагӀа тха коллектив.

Буров тохара техникеи технологи дӀахо вагаенкхарах, скважинаш техкарах, буров тохара сухал лакхъярах, ханал хьалха, 22 декабре кхоачашйир оаха дӀадахача шера план. Буров тохарга дӀабода мах лохбарах пачхахьалкхена боккха пайда бир.

КарагӀдаьннача кхоачамбаь а ца Iеш, укх шера плана тӀаийца социалистически декхарашш ханал хьалха кхоачашдара шерра социалистически яхь йоаржаьй буровдеттараша. Тахан цхьоалагӀча мел дездеча дийнахьа уж ала йиш йолаш ба шоай деша дай ба аьнна. Дерригача технико-экономически хьокхамий хьалхарча квартала плани тӀаийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдаь цар. Буров тохара хьалхара цхьа бетта план 133,4 процент кхоачашъяь цар. ПланагӀа 4990 метр буров тоха дезача цар техар 6658 метр буров.

Скважинаш йоахача буров тохара технологи къахьегам вӀашгӀехьбаккхарх тоадарех бетта цхьан станокаца буров тохара сухал 209 метрга кхоачаьй, планагӀа хила езаш дийнар 147 метр шира йоалача. Скважинаш эксплуатаце дӀаялла задани а толамца кхоачашъяьй.

Укх шера хьалхарче квартале къахьегама оасаре плана гӀа лаьрхӀача 33 процента болха ханал пайда ялар 11,0 процент лаьхденнад. Пайда ца эшаш дӀаухийташ хиина ха сопка хьалхарча квартале хиначул 50 процент кӀеаигъенкай. Буров тохарга дӀабода мах лохбарах пачхахьалкхена кходдьа 7 эзар сом. ПланагӀа лаьрхӀачул совгӀа пачхахьалкхена бел пайда 67 эзар сом да.

Ша-шерагӀа хьахинадаш уж. Цун керттердар да къахьегач вӀашгӀехьбаьккхар, бовзагӀча бурувдеттараша кхыча профессеш болча болхлоша хьинар кхо ца деш къахьегаб.

Хьалхарча квартале баьккхача дика толамаш дахарех тха коллективана ениай КПСС Малгобекски горкомеи горисполкомеи карара кара тела ЦӀе байрахь. Иштта деза совгӀат дакха тха вӀашгӀехьбаьннар яхь дезал санна беррийна, вайе дӀа-юча новкъостал деш, дикагӀйола опыт шерра дӀа-яха йоаржаеш тха бригадаша къахьегарах. Управленерча ялх бригадас дика тӀехкхоачашйир хьалхарча квартала задани. Буров тохарга дӀабода мах лохбарах цар кхаь бетта пачхахьалкхена кходдир 331 эзар сом.

Укхаза къаьстта дика къахьегаша белгалъьньене а Г. Г. Пахидзе верте латтача № 996 йолча буровой коллектив. Цо буров тохара кхаь бетта задани 115,3 процент кхоачашйир, буров тохарга дӀабода мах лохбарах кходир 49,1 эзар сом. Яхье хьалхара моттиг яккхарх цуна елае УБР эвалхоша, профсоюза группкома комитета карара кара тела ЦӀе бейоахх. Иштта дика къахьегаш я буров детта мастераш И. Н. Галаев, А. С. Варламов верте латта бригадаш. Шоай новкъостанта хьоахаш телаш хьинаре къахьегар буров деттараша А. И. Гайвоевас, Ш. Эсмурзиева, Я. И. Мусаева, бурувдеттарий гӀоначаша М. М. Цечоева, Н. Бореице, кхычар.

Буров деттарий бокъ дика хӀабахийтара доцьна шерачь къастал дешкомонтажнн кашa, производства гӀонна йолча вевьний коллективаша. Вышкомонтажникаша ханал хьалха чаккхдоах тӀишлой монтажни балхаш. Ши буровой хьалъеча цар кхоаь ха итт де хилар. Цу итт дийнахьа буров тохаш хилар лаьттан чомаш текхараш. ДикагӀйолча вышкомонтажникех лоархӀаш ба Ганижев, Иванчук, Хангиреев, кхыбараш.

Тха управленерча боаргача буров деттараша дика кхетаду мехкдаьтта запасаш дукхагӀа дийтайтара шоашта хьалхашкa латта декхараш белхтокхаме хилар. Царех тийна да «Малгобек — Вознесенски», «Къилбеседа-Малгобек» яхача моттиггашка меловой тӀоанашка, иштта Харбински яхача шерра тӀоанашка мехкадьтта доаллa хьалла хар. Из сихагӀа кар бокхача лоархӀаме да малгобекски мехкдаьттахоштa. Укх шера юхьаша дезa буров деттараша доахача толамаша къахьегa хьальонх буров деттараш уж декхараш толамца кхоачашдергхилар.

Уж декхараш кхоачашдеча дукха халонаш нийсалу тха буров деттараштта. Хаинахьа хьекхачаш обсадни турбаш, устьеви оборудовани, кхыараш. Цул совгӀа эвареш еш, е балха тӀа брак еш моттигаш нийсалу. Уж кхоачамбоацараш дӀа а доахаш кхы а дикагӀа тоабе лерхӀ оаха тхоай болх.

ЦхьоалагӀча майна сийлене какъа а боагӀаш бие бетта плани а тӀехкхоачашъяьй оаха. Тхоай толамаш кхы лок ца долийташ, кхы тӀа а хьинар айдаь къахьегаш толамца чаккхдаккха лерхӀ оаха пятилетка къоастамбеш доал шу.

С. ТЕМИРАЕВ,
Малгобекски буров тохара балхий управлене начальник.